

Hospodárska a sociálna rada
Slovenskej republiky

Bratislava 16.9.2025
Číslo záznamu: 26276/2025

Z Á Z N A M
z mimoriadneho plenárneho zasadnutia Hospodárskej a sociálnej rady
Slovenskej republiky konaného dňa 16.9.2025

Miesto konania: Historická budova Úradu vlády SR
Prítomní: podľa prezenčnej listiny
Rokovanie viedol: Erik Tomáš, predseda Hospodárskej a sociálnej rady SR

Návrh programu:

1. Informácia o opatreniach zameraných na konsolidáciu verejných financií pre rok 2026
Predkladá: Ministerstvo financií SR

Rokovanie otvoril a viedol predseda rady E. Tomáš, ktorý privítal na zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady SR zástupcov vlády, zástupcov zamestnancov a zástupcov zamestnávateľov a skonštatoval, že plenárne zasadnutie je uznášaniaschopné a môže prijímať závery.

Predseda rady E. Tomáš vyzval prítomných, aby sa vyjadrili, či súhlasia s návrhom programu plenárneho zasadnutia uvedeného v pozvánke a či majú návrhy na jeho doplnenie.

Návrhy na úpravu a doplnenie programu:

- avizovaný návrh RÚZ na premenovanie materiálu v bode 1. na : „**Opatrenia zamerané na konsolidáciu verejných financií pre rok 2026**“.

- návrh predsedu rady na doplnenie riadneho bodu do programu : „**Prezentácia spoločných opatrení navrhnutých sociálnymi partnermi**“. (*historická dohoda odborárov a zamestnávateľov: Spoločný návrh konsolidácie pre vládu*)
- avizovaný návrh RÚZ na doplnenie riadneho bodu do programu : „**Predloženie informácie, kedy vláda plánuje zverejniť na pripomienkovanie úplnú verziu Akčného plánu boja proti daňovým únikom, na ktorý sa odvoláva vo viacerých legislatívnych návrhoch (verejne prístupná je len tlačová správa z 26.11.2024)**“.
- informácia predsedu rady k avizovanej požiadavke RÚZ prizvať na rokovanie tripartity predsedov poslaneckých klubov politických strán vládnej koalície do bodu Rôzne

Program rokovania s návrhom na jeho úpravu a doplnenie bol schválený bez pripomienok.

K bodu 1:

Opatrenia zamerané na konsolidáciu verejných financií pre rok 2026

Materiál uviedol minister financií SR Ladislav Kamenický.

Minister financií SR Ladislav Kamenický uviedol, že vláda veľmi zodpovedne pristupuje k verejným financiám, v treťom konsolidačnom balíku doručuje jednu z najväčších konsolidácií na strane štátu a zmeny sa prejavia v rozpočte na budúci rok. Upozornil, že porovnávať čísla z minulého roka s novými číslami nie je možné, nakoľko sa jednak zvýšili platy učiteľov a vyhovelo sa, čo sa týka platov aj požiadavkám zdravotníkov. Okrem veľkého šetrenia na strane štátu, sú v treťom konsolidačnom balíku aj opatrenia sociálneho charakteru a veľké šetrenie bude aj na strane samospráv. Doplnil, že sociálnych partnerov si veľmi váži a že robili maximum pre to, aby im materiál doručili čo najskôr, avšak politická realita je taká, že tomu museli predchádzať koalíčné rokovania.

Predseda rady E. Tomáš informoval, že k materiálu písomne predložili stanoviská všetci sociálni partneri.

Stanovisko za AZZZ SR predniesol R. Machunka, ktorý sa kriticky vyjadril k spôsobu, akým bol tento konsolidačný balíček prijímaný. Sociálni partneri túto politickú realitu opakovane kritizujú, poukazujú na to, že nepatrí do modernej spoločnosti. Zdôraznil, že návrh tretieho konsolidačného balíka bol predstavený a posúvaný bez akejkoľvek konzultácie s kľúčovými stakeholdermi a úplne absentoval riadny konzultačný proces vrátane kvalitného hodnotenia vplyvov na trh práce, investície, inovácie či regióny. Zdôraznil, že rozhodnutia s takto zásadným hospodárskym a sociálnym dopadom nesmú byť prijímané v skrátanom legislatívnom konaní, ale vyžadujú si transparentnú prípravu, odbornú diskusiu, merateľné ciele a predvídateľné prechodné obdobia. Z procesného hľadiska považujú postup vlády za neakceptovateľný. Uviedol, že doposiaľ boli konsolidačné opatrenia v objeme 7 miliárd v absolútnej väčšine na príjmovej stránke, ale dlh klesol minimálne, pre neudržateľné valorizujúce sa sociálne opatrenia a najmä pokles hospodárskeho rastu ktoré tieto opatrenia spôsobili. Pozitívne hodnotia, že vláda má ambíciu konsolidovať aj na strane príjmov, avšak z ich pohľadu nedostatočne. Za správnu konsolidáciu považujú aspoň v pomere 70% na strane

príjmov a v kontexte minulých konsolidácií, táto mala byť na strane príjmov 100%. Ďalej uviedol, že predložený návrh konsolidačného balíka považujú za nesystémový a podkopávajúci konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky, ktorá už dnes výrazne zaostáva v porovnaní so susediacimi krajinami a celou Európskou úniou. Predstavené opatrenia neprispievajú k stabilnému a dlhodobému ozdraveniu verejných financií ani k podpore rastu slovenskej ekonomiky, nakoľko v návrhu absentujú akékoľvek prorastové opatrenia. Naopak, zvýšenie daňovo-odvodového zaťaženia práce, ktoré je už dnes neprimerane vysoké, znižuje čisté príjmy domácností, tlmí spotrebu, prehľbuje regulačnú neistotu a celkovo zhoršuje podnikateľské prostredie. Zvyšovanie progresivity dane z príjmov fyzických osôb priamo znevýhodňuje pracovné miesta s vyššou pridanou hodnotou a oslabuje schopnosť krajiny prilákať a udržať vysokokvalifikovaných pracovníkov, čím sa prehľbuje problém odlivu mozgov aj dlhodobé riziko stagnácie produktivity. Z procesného hľadiska považujú postup vlády za neakceptovateľný. Predložený návrh neobsahuje analýzu rizika pre potenciálne neúspešné opatrenia a ani analýzu dopadov na celkovú ekonomiku Slovenska v strednodobom horizonte. Chýba odpočet výsledkov predchádzajúcich konsolidácií, pretože navrhovaná tretia konsolidácia je pripravená v podstatne vyššej výške, ako sa očakávalo. Z predloženého návrhu vyplýva, že navrhované konsolidačné opatrenia, ktoré sú počtom opatrení doteraz najrozsiahlejšie, sa majú dotknúť v najväčšej miere zamestnávateľov, živnostníkov, SZČO, zamestnancov a spotrebiteľov. Z celkového konsolidačného balíka 2,7 mld. eur sa šetrenie štátu dotýka iba 1,3 mld. eur. Vzhľadom na charakter predchádzajúcich dvoch konsolidačných balíkov by konsolidačné opatrenia pre rok 2026 mali obsahovať podstatne vyššie šetrenie na úrovni štátu, ministerstiev, štátnych inštitúcií a pod.. Ďalej upozornil na to, že podnikateľov v agrosektore okrem opatrení v treťom konsolidačnom balíku od roku 2026 zaťaží aj nová výška minimálnej mzdy (915 eur), ktorá vzrástla o 12,13% oproti roku 2025. Z doteraz zverejnených informácií sa zdá, že potravinári nedostanú žiadnu podporu na kompenzáciu zvýšených nákladov spôsobených konsolidačnými opatreniami a historicky najvyšším navýšením minimálnej mzdy, čo v konečnom dôsledku spôsobí ďalšie zdražovanie potravín a oslabenie konkurencieschopnosti slovenských prvovýrobcov a spracovateľov. AŽZZ SR vo vzťahu k zdaneniu sladených potravinárskych produktov žiada zdanenie celkovo na sladené potravinárske produkty, bez ohľadu na použitý druh sladidla, teda vrátane umelých sladidiel, ktoré tento návrh obchádza. Ďalej uviedol, že medzi opatreniami tretej konsolidácie je aj zvýšenie zdravotného odvodu zamestnanca o 1 %, čo by celkovo v roku 2026 malo priniesť 358 mil. €. Spolu s konsolidačným zvýšením odvodov do zdravotného poistenia, by sa príjmy verejného zdravotného poistenia mali v roku 2026 oproti predchádzajúcemu roku zvýšiť o viac ako 12 % (cca 1,050 miliardy). Konsolidačné opatrenia, najmä zvýšenie odvodov do zdravotného poistenia, zaťažia všetkých poskytovateľov, najmä tých, ktorí odvody reálne aj platia. Preto žiadajú, aby tento nárast bol v celom rozsahu použitý na výdavky zdravotnej starostlivosti, pri spravodlivom (nediskriminačnom) intersektorálnom členení a spravodlivom členení bez ohľadu na formu vlastníctva zdravotníckych zariadení. Zásadne nesúhlasia, aby v rámci konsolidačných opatrení a v nadväzujúcich predpisoch a v samotnom rozpočte boli pre zdravotníctvo stanovené obmedzujúce limity, či uvedené prostriedky boli použité na rezervy a pod. Uviedol, že z pohľadu podnikateľskej komunity sa vláda pri ozdravovaní verejných financií spolieha najmä na vyššie dane a odvody pre zamestnancov, živnostníkov a spoločnosti, zatiaľ čo samotný štát na svojej prevádzke šetrí stále nedostatočne. Opäť sa ukazuje, že tí, ktorí

tvoria hodnoty a pracovné miesta, budú niest' najväčšiu časť bremena. Takto nastavené opatrenia znížia konkurencieschopnosť Slovenska, obmedzia investície a môže viesť k prepúšťaniu. Konsolidácia verejných financií je nevyhnutná, ak chce Slovensko udržať stabilitu, vyhnúť sa rastu dlhu, zachovať dobré ratingy a lojalnosť investorov. Avšak spôsob, akým sa navrhuje tento balík opatrení, je podľa AZZZ SR nerovnomerný, nakoľko tí, ktorí ekonomiku tvoria, sú opäť tými, ktorí zaplatia najviac, bez adekvátneho zaťaženia štátu samotného. Ak bude konsolidácia nastavená iba cez zvyšovanie záťaže na spoločnostiach, zamestnancoch a živnostníkoch, hrozí, že namiesto rastu ekonomiky budeme svedkami jej prudkého spomalenia, nižších investícií a straty konkurencieschopnosti. AZZZ SR pozitívne hodnotí, že vláda pristúpila k ďalšiemu zrušeniu voľna pri štátnych sviatkoch a degresivite dávok v nezamestnanosti, čo aj oni sami navrhovali a zároveň pozitívne hodnotia aj daň z hazardu, pričom upozornil, že tu môže nastať problém s online hazardom, ale predovšetkým s tým čiernym hazardom, ktorý sa ľahko obíde cez VPN-ku a pod. Poukázal na to, že niektoré jasné opatrenia boli odmietnuté z politických dôvodov, ide o tri najväčšie položky a to sú, trinásť dôchodky, obedy zadarmo a energo pomoc. Upozornil, že tu sa nenavrhujú opatrenia, ktoré chcú politici počuť, ale opatrenia, ktoré je potrebné z hľadiska ekonomickej reality nevyhnutne realizovať.

Stanovisko za RÚZ predniesol M. Kiraľvarga, ktorý uviedol, že návrh bol predstavený a posúvaný bez akejkoľvek zmysluplnej konzultácie so sociálnymi partnermi a bol prijatý bez skutočného vyhodnotenia vplyvov na trh práce, investície, inovácie či regióny. Rozhodnutia s takto zásadným hospodárskym a sociálnym dopadom nesmú byť prijímané v skrátanom legislatívnom konaní, ale vyžadujú si transparentnú prípravu, odbornú diskusiu, merateľné ciele a predvídateľné prechodné obdobia. Z procesného hľadiska považujú postup vlády za neakceptovateľný. Predložený návrh konsolidačného balíka považujú za nesystémový a podkopávajúci konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky, ktorá už dnes výrazne zaostáva v porovnaní so susediacimi krajinami a celou EÚ. Predstavené opatrenia neprispievajú k stabilnému a dlhodobému ozdraveniu verejných financií ani k podpore rastu slovenskej ekonomiky, nakoľko v návrhu absentujú akékoľvek prorastové opatrenia. Naopak, zvýšenie daňovo-odvodového zaťaženia práce, ktoré je už dnes neprimerane vysoké, znižuje čisté príjmy domácností, tlmí spotrebu, prehľbuje regulačnú neistotu a celkovo zhoršuje podnikateľské prostredie. Zvyšovanie progresivity dane z príjmov fyzických osôb priamo znevýhodňuje pracovné miesta s vyššou pridanou hodnotou a oslabuje schopnosť krajiny prilákať a udržať vysokokvalifikovaných pracovníkov, čím sa prehľbuje problém odlivu mozgov aj dlhodobé riziko stagnácie produktivity. Uviedol, že od roku 2024 boli predstavené 3 kolá konsolidácie v celkovej výške 7,4 ml. EUR napriek tomu sa deficit verejných financií znížil len nepatrne. Minulý konsolidačný balíček bol prenesený na firmy a spotrebiteľov až z 95%, tento rok sa štát podieľa opäť menej ako 50%tným podielom. Zdôraznil, že súčasná potreba konsolidácie je spôsobená najmä nekontrolovaným rastom výdavkov, ktoré však neboli vynaložené na produktívne investície, ktoré by podporili budúci rast slovenskej ekonomiky. Tieto výdavky, ako plošná energopomoc, trinásť dôchodky, vlaky a obedy zadarmo, pritom vláda neplánuje obmedziť vôbec. Naopak vo svojej prezentácii deklaruje úspory na svojej strane vo výške 1,14 mld. eur, avšak bez ich akejkoľvek konkrétnejšej špecifikácie. Poukázal na to, že ak chce štát znižovať počty zamestnancov, je potrebné vykonať personálny audit. Upozornil, že ak

konsolidačné opatrenia neprinesú ekonomický rast, tak konsolidácia bude nutná stále. Konsolidácia nie je o tom, že treba splniť nejaké kritériá, to sú už len druhotné ukazovatele, konsolidácia je o tom, aby štát vedel fungovať, aby vedel rozumne vyberať na príjmovej strane a vedel rozumne rozdávať na výdavkovej strane. Na konci dňa konsolidáciu zaplatia všetci.

Minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR T. Drucker uviedol, že je úplne namieste tu hovoriť o tom, či tento proces mohol byť lepší alebo nemohol. Realita je ale taká, že ide o veľmi citlivé veci a na konci rozhodujú politici. Vyjadril vôľu o tom širšie do budúcnosti diskutovať.

Stanovisko za APZD predniesol A. Beljajev, ktorý uviedol, že skepsa, ktorá ide naprieč podnikateľským sektorom, je obrovská. Za týchto podmienok tento ekonomický model nebude fungovať, čo sa o krátky čas prejaví na zamestnanosti, na výkonnosti priemyselných podnikov a na ich ziskovosti. Čo sa týka konsolidácie, je potrebné začať zdaňovať spotrebu, nie je vidno jediné zníženie ceny kvôli zníženiu DPH, ani v reštauráciách, ani v potravinách, ani nikde inde. To opatrenie so zníženými cenami DPH sa úplne minulo účinku, keby bola jednotná cena DPH, možno by sa tu už dalo ušetriť, APZD navrhuje zjednotenie sadzby DPH na úroveň 23%, ako aj zavedenie dane z hazardných transakcií, zvýšenie majetkových daní ako súčasť reformy financovania samosprávy, za predpokladu zníženia priameho daňovo-odvodového zaťaženia práce, zrušenie trinásteho dôchodku, zrušenie vlakov zadarmo, zrušenie rekreačných a športových poukazov pri zamestnancoch vo verejnej správe i v súkromnom sektore, zavedenie adresnosti sociálnych transferov. Uviedol, že v návrhu sú niektoré opatrenia, ktoré sú v poriadku a mali by byť zavedené, niektoré opatrenia však potrebujú dopracovať.

Stanovisko za ZMOS predniesol J. Božík, ktorý uviedol, že ZMOS ako reprezentant samospráv v Hospodárskej a sociálnej rade SR vystupuje aj s návrhmi a pozíciami Združenia SK8, s ktorým aktívne komunikuje a spolupracuje. Aj keď samosprávy konsolidačný balík v celku odmietajú, v prípade jeho prijatia požadujú zapracovanie nasledovných požiadaviek: Prvou požiadavkou ZMOS a SK8 v novele zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy je, aby sa v zákone jednoznačne zadefinovala dočasnosť prijímaných opatrení len na roky 2026 a 2027, s automatickým návratom na pôvodný podiel vo výške 55,1 % pre obce a 30 % pre samosprávne kraje od roku 2028. Súčasne požadujú, aby výnos z podielovej dane za december 2025 bol v januári 2026 prerozdelený ešte podľa pôvodných podielov, teda vo výške 55,1 % a 29,5 %. Druhou požiadavkou je férové vyriešenie financovania valorizácie miezd v regionálnom školstve, konkrétne súkromných a cirkevných škôl a školských zariadení od budúceho roka v podielovej dani samospráv. Ministerstvo školstva sa dohodlo s odbormi na zvýšení miezd, no záväzok vo výške 77,6 miliónov eur (69 miliónov eur obce a 8,6 miliónov eur samosprávne kraje) má byť krytý na úkor budúcoročných podielových daní samospráv, ktoré sú ich príjmom. Tento podiel na dani z príjmov fyzických osôb obsahuje finančné prostriedky na potrebné navýšenie plátov v základných umeleckých školách, jazykových školách a školských zariadeniach (napr. školské kluby detí, školské jedálne, centrá voľného času), a to v zriaďovateľskej pôsobnosti samospráv, ale nie finančné prostriedky na tento účel pre cirkevných a súkromných zriaďovateľov. Na tento účel je potrebné dodatočné navýšenie podielu samospráv o sumu 13,7 milióna eur, z čoho 12,1 milióna eur predstavuje potrebu obcí a 1,6 milióna eur potrebu samosprávnych krajov. Tento objem finančných prostriedkov bol vyčíslený rezortom školstva ako nevyhnutný na pokrytie

valorizácie od januára 2026 o 7 + 7 %. Preto požadujú, aby novela zákona č. 564/2004 Z. z. zohľadnila túto potrebu a upravila novo navrhovaný podiel na dani z príjmov fyzických osôb obcí (53,0 %) a samosprávnych krajov (28,6 %) tak, aby zahŕňal aj dodatočné zdroje na zabezpečenie valorizácie. Uplatnenie rovnakého postupu požadujú aj v roku 2027. Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov ZMOS a SK8 požadujú zabezpečiť väčšiu flexibilitu pri použití rezervných fondov obcí, miest a krajov, a to natrvalo. Dlhodobé viazané rezervné fondy by mali byť nielen počas obdobia konsolidácie využiteľné aj na bežné výdavky, aby samosprávy dokázali pokryť zvýšené náklady vyplývajúce z vládnych opatrení. Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady ZMOS považuje za nevyhnutné, aby vláda zmenila zákon o dani z nehnuteľností, konkrétne sadzbu dane za nebytové priestory na druhom a ďalšom podlaží, ktorá je fixne určená v zákone a nezvyšovala sa už 21 rokov. Zatiaľ čo bežným obyvateľom sa dane pravidelne zvyšujú, investičné fondy a majitelia veľkých kancelárskych budov už viac ako dve desaťročia platia rovnakú sadzbu 10 Sk/m² (0,33 €/m²). Ide o jedinú sadzbu dane z nehnuteľností, ktorú nemôžu mestá a obce upravovať vo svojom všeobecne záväznom nariadení. Ak by obciam bola táto kompetencia zákonne umožnená, dopady by sa nijako nedotkli bežných občanov, ale umožnili by férovejšie zdanenie veľkých nehnuteľností. Posilnenie tejto kompetencie prisľúbil zástupcom ZMOS-u aj predseda vlády na spoločnom rokovaní. Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti ZMOS a SK8 požaduje, aby boli samosprávam poskytnuté jednoznačné pravidlá pri uplatňovaní tzv. dlhovej brzdy. Súčasné nastavenie je pre obce, mestá a kraje nejasné a nepredvídateľné, čo zvyšuje riziko pri príprave rozpočtov a investičných plánov na budúci rok 2026. Zákon č. 30/2019 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V rámci konsolidačného balíka vláda navrhuje zvýšiť odvod do štátneho rozpočtu podľa § 71 ods. 1 písm. o) zákona o hazardných hrách pri výherných prístrojoch v herniach a kasínach zo sumy 4 000 eur na 9 300 eur ročne za jeden prístroj. Pre obce už dnes platí minimálna sadzba 1 500 eur na prístroj, ktorú si môžu regulovať vo svojich všeobecne záväzných nariadeniach. Avšak, v § 73 ods. 2, ktorý kogentne ukladá odvod 4,11 eura za každý deň umiestnenia prístroja v obci nemôže túto sadzbu obec upraviť všeobecne záväzným nariadením. Ak má byť zachovaná proporcionalita k navýšeniu odvodu do štátneho rozpočtu (z 4 000 na 9 300 eur = +132,5 %), požadujeme zvýšenie tejto zákonnej sadzby minimálne o 100% ako v prípade odvodu do štátneho rozpočtu. Prognózy príjmov z dane z príjmov fyzických osôb (DPFO) ZMOS a SK8 poukazujú na neistotu a nepresnosť prognóz príjmov z DPFO, ktoré zverejňuje Ministerstvo financií SR. Tieto prognózy dlhodobo ukazujú nepresný vývoj príjmov – nadhodnotený, čo v praxi vedie k tomu, že samosprávy plánujú v rozpočtovej neistote, s vyššími očakávanými príjmami, než aké sú reálne. Požadujeme, aby boli prognózy nastavené realisticky a konzistentne, keďže DPFO je hlavným zdrojom príjmov miest, obcí a krajov. Uviedol, že ZMOS v rámci obdobia konsolidácie oceňuje aj pozitívne kroky zo strany vlády. Konkrétne prístup Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré v budúcom roku uvoľní samosprávam na projekty opatrovateľskej služby alokáciu z eurofondov vo výške 60 miliónov eur. Pozitívne vnímame aj snahu riešiť otázky bezpečnosti a poriadku v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít prostredníctvom podpory miestnych a občianskych poriadkových skupín (MOPS) vychádzajúc z Atlasu rómskych komunít. V súvislosti s reformou financovania sociálnych služieb, ktorá je dôležitým míľnikom Plánu

obnovy a odolnosti je potrebné vyčleniť v štátnom rozpočte dodatočné zdroje pre rok 2026 v prospech samosprávnych krajov v objeme 26,8 miliónov eur a pre každý nasledujúci rok v objeme 48 miliónov eur. Prijatie našich návrhov a opatrení považujeme za nevyhnutnú podmienku každého ďalšieho rokovania o predložennom treťom konsolidačnom opatrení vlády.

Stanovisko za KOZ SR predniesla M. Uhlerová, ktorá uviedla, že už bolo mnoho povedané a skritizované, čo sa týka samotného procesu konzultácií, resp. absentujúcich konzultácií a prípravy konsolidačných opatrení so sociálnymi partnermi. Sociálni partneri boli opätovne postavení pred hotovú vec. KOZ SR pripravovala v priebehu roka návrhy opatrení, ale neprebehla žiadna konzultácia, žiadna diskusia k týmto opatreniam. Sociálny dialóg by mal prebiehať naozaj tak, ako sa už pred rokom požadovalo, konzultovať pripravované opatrenia a inšpirovať vládu návrhmi. Neznamená to, že si musí vláda osvojiť všetky opatrenia, ktoré navrhujú odborári alebo zamestnávateľia, ale minimálne prejaví rešpekt k týmto návrhom tým, že o nich diskutuje a naozaj reálne s nimi pracuje alebo ich zvažuje. KOZ SR to vníma naozaj ako politickú realitu, ale neakceptuje takúto politickú realitu, pretože tým pádom jej súčasťou je dešpekt politickej reprezentácie k sociálnemu dialógu a k sociálnym partnerom. Súčasťou politickej reality a modernej krajiny, ktorá rešpektuje demokratické princípy, by mala byť aj konzultácia alebo komunikácia so sociálnymi partnermi a naozaj aj rešpekt k sociálnemu dialógu, nielen vo verbalizovanej podobe na rôznych fórach, kto ako miluje sociálny dialóg, ale naozaj tú lásku k sociálnemu dialógu prejavíť aj skutočnými činmi a skutočným pretavením potom do konečného výsledku. KOZ SR zaujíma opätovne veľmi kritický postoj k samotnému procesu. M. Uhlerová uviedla, že oceňuje prácu ministra práce, sociálnych vecí a rodiny, pretože pán minister v podstate koordinujete to, čo je k dispozícii, takže nie je v jeho rukách zvolať rokovanie tripartity skôr, kým nedostanete materiál. Táto zodpovednosť je kolektívna, čiže je to zodpovednosť celej vlády za to, že sociálny dialóg k príprave konsolidácie neprebíhal. Uviedla, že nulová valorizácia zamestnancov v štátnej službe a zamestnancov samospráv alebo vo verejnej správe je absolútna ignorácia a dešpekt k tomu, čo sa v procese kolektívneho vyjednávania dohodlo a napriek tomu, že kolektívne zmluvy, a nie z dôvodu pozície KOZ SR alebo iných odborov, ale z dôvodu toho, že vláda nebola schopná skoordinovať zástupcov zamestnávateľov, v tomto prípade zamestnávateľov na strane štátu a samospráv k podpisu kolektívnych zmlúv tak, ako boli dohodnuté v kolektívnom vyjednaní. Napriek tomu, že tieto kolektívne zmluvy pre rok 2026 ešte neboli podpísané, tak by sa mali rešpektovať aj ústne dohody, ktoré sú zachytené v zápisoch napr. o kolektívnom vyjednaní, ktoré by určite mali mať istú relevanciu. Dešpekt k sociálnemu dialógu a ku kolektívnemu vyjednávaniu sa prejavil aj tým, že sociálni partneri neboli vopred upozornení na to, že valorizácia bude nulová, a to napriek dohode, že od 1. 1. 2026 mala byť valorizácia 5 %, dozvedeli sa to z tlačovej konferencie. Tak minimálne by sociálni partneri mali uskutočniť nejaké stretnutie a hovoriť o realite a diskutovať o tom, aké sú ďalšie riešenia. Čiže toto podkopáva vôbec úroveň kolektívneho vyjednávania na strane štátu a odborov pre zamestnancov verejnej správy. Najväčšie bremeno konsolidácie budú niest' zamestnanci a pracujúci. Už len z čísel, ktoré boli prezentované v materiáli, zamestnanci budú niest' bremeno až 814 miliónov eur tejto konsolidácie bez valorizácie, čiže keď sa k tomu pripočíta ešte nejaká predpokladaná valorizácia, ktorá mala byť 5 % a bude zrejme nulová, tak cez jednu miliardu eur z celkovej konsolidácie. Nie sú to len zamestnanci, potom tam sú ešte živnostníci, ale to je iná kategória,

iný typ opatrení. Opatrenia smerujú k zníženiu reálnych príjmov zamestnancov, k zvýšeniu odvodov v zdravotnom poistení, čiže sa to opäť prejaví negatívne v čistých mzdách zamestnancov, ktorí už v súčasnosti nesú najväčšie bremeno konsolidácie aj prostredníctvom neustále rastúcich cien a aj prostredníctvom zhoršeného stavu kolektívneho vyjednávanía, kedy všetky náklady súvisiace nielen s konsolidáciou sa potom prejavujú aj v samotnom kolektívnom vyjednávaní a v nižšej ochote samotných sociálnych partnerov alebo zamestnávateľov v kolektívnom vyjednávaní ísť do vyššieho rastu plátov a miezd. Ďalej sa konsolidácia prejaví v navýšení odpracovaných hodín pracujúcich. Upozornila, že celá Európa ide smerom k znižovaniu pracovného času, k redukcii pracovných hodín, na Slovensku sa ide opačným smerom. Nie je jasné, či sa konsoliduje naozaj spôsobom, že sa pridá zamestnancom ešte viac odpracovaných hodín, či sa zvyšuje produktivita a pridaná hodnota naozaj tým, že sa naženú ľudia ešte viac do práce miesto toho, aby sa podporovali investície do moderných technológií, ktoré majú postupne nahrádzať ľudskú prácu a prispievať k redukcii práce. Čo možno pozitívne oceniť je zvýšenie progresivity dane z príjmu fyzických osôb. KOZ SR to dlhodobo odporúčala. Trochu sa tu vytvára aj falošná ilúzia solidarity chudobných s bohatými, pretože naozaj tí najvyššie príjmoví nie sú v pozícii zamestnancov. Kde by sa mali práve tieto skupiny tzv. bohatých zdaňovať, tak to sú dividendy, majetkové dane a pod. V minuloročnom balíku bola daň z dividend ešte aj znížená z desiatich percent na 7 %, majetkové dane úplne absentujú. Nie je žiadna ambícia na to, aby sa siahlo aj do tohto balíka alebo zaradil tento balík daní do daňového mixu. Pritom všetci konštatujú, že patríme ku krajinám, kde je majetok najmenej zdaňovaný. Ďalej uviedla, že konsolidačné opatrenia vôbec nepracujú s nejakou reformuláciou daňového mixu, so žiadnym nastavením a prenasťavením naštartovania ekonomických reforiem alebo prorastových opatrení a zdaňuje sa len spôsobom, ešte čo najviac vyžmýkať samotných pracujúcich a hlavne zamestnancov. Čo sa týka živnostníkov, patria do skupiny pracujúcich. Zamestnávatelia majú úplne opačný postoj a názor, avšak opatrenia, ktoré sú tu nastavené KOZ SR vníma optikou hlavne fiktívnych alebo falošných živností a tieto opatrenia tak, ako sú navrhnuté, či už zvýšenie odvodov alebo skrátenie odvodových prázdnin sa môžu vnímať ako nástroje, ktoré by mohli prispieť k zníženiu počtu falošných alebo fiktívnych živností, čo je negatívny trend na Slovensku, resp. negatívny v tom zmysle, že falošné živnosti majú rastúcu tendenciu, a teda dotýka sa to potom aj samotného zamestnaneckého prostredia, takže sa uvidí v najbližších mesiacoch a prípadne rokoch, či naozaj tieto nástroje prispeli k zníženiu fiktívnych živností.

Stanovisko za SOS predniesol M. Mikula, ktorý uviedol, že SOS vo všeobecnosti vnímajú nevyhnutnosť konsolidovať verejné financie. Aplikačná prax predchádzajúcich konsolidačných opatrení s priamym vplyvom na zvýšenie nákladov zamestnávateľa sa jednoznačne prejavila na ich celkovej ochote viesť kolektívne vyjednávanie a vôbec dohadovať zvýšenia miezd zamestnancov s ohľadom na rast paušálnych nákladov spojených napr. s úhradou transakčnej dane alebo zvýšených nákladov spojených so zamestnávaním pracovnej sily a nákupu ďalších služieb pri zvýšených hodnotách dane z pridanej hodnoty. Výsledkom takéhoto prístupu bolo aj obmedzovanie zamestnaneckých benefitov a súčasne aj napr. obmedzovanie nákupu osobných ochranných pracovných prostriedkov alebo ošatenia zamestnancov s cieľom dosiahnuť ich maximálnu použiteľnosť pred vlastnou vhodnosťou pre zamestnancov. SOS nesúhlasia s predstavenými konsolidačnými opatreniami, ktoré v značnej miere prispievajú

k zníženiu reálnych príjmov zamestnancov a zamedzia možnosti zástupcov zamestnancov dojednávať v kolektívnom vyjednávaní výhodnejšiu úpravu mzdových a pracovných podmienok zamestnancov. K vybraným opatreniam, poškodzujúcim zamestnancov je zvýšenie zdravotných odvodov o 1 %, odvodové zaťaženie zamestnancov je najvyššie v krajinách V4, ďalšie zaťaženie odvodmi by malo byť tabu, a malo by sa znižovať. Ak sa to neudeje, znížený prílev zahraničných investícií bude mať za následok menej atraktívne, a teda aj menej platené pracovné miesta pre našich zamestnancov, ktorých reprezentujeme. Štát by mal hľadať rezervy na svojej výdavkovej strane, napr. tak aby zachovával alebo zvyšoval výhody pre pracujúcich, a nie zaťažoval pracujúcich oproti iným skupinám obyvateľstva. Zamestnanci nemôžu niesť donekonečna účet za vysoké výdavky štátu na ostatné skupiny obyvateľstva. SOS so zvyšovaním zdravotných odvodov nesúhlasí. Ďalej uviedol, že zvýšenie dane z príjmu FO, zavedenie pásma 30 a 35%-ného zdanenia, zavádzaná progresívna daň bude poškodzovať vysokokvalifikovanú pracovnú silu, ktorej máme na Slovensku tak či tak nedostatok. Príjmové pásma, ktorých sa má dotýkať, nie sú v porovnaní so západoeurópskymi platmi žiadnymi mimoriadne vysokými príjmami, ale sú na úrovni strednej, resp. vyššej strednej triedy. Keďže chceme smerovať k západoeurópskej platovej úrovni, podľa možnosti pre čo najväčšie množstvo pracujúcich vrátane robotníckych profesií, znižovanie čistého príjmu u vyššie kvalifikovaných zamestnancov nie je v súlade s týmto cieľom. Odmietame opatrenia smerujúce k potlačeniu čistého príjmu zamestnancov a s progresívnym zdanením na úrovni 30 % a 35 % nesúhlasíme. Opatrenia na strane zvýšenia príjmov sú prepracované a jasné, obdobne by však mala vláda postupovať na strane opatrení pri úspore vlastných výdavkov. Tie nie sú v konsolidačnom pláne dostatočne jasne pomenované a prepočítané, je to potrebné doplniť na úroveň opatrení na príjmovej strane. Vzniká totiž potom obava, že na strane výdavkov je akýsi „priestor“, „vankúš“ a nie je ochota vláda na sebe skutočne šetriť, procesu konsolidácie treba dodať dôveryhodnosť a zvýšiť akceptovateľnosť vo vo verejnosti. Ďalej SOS nesúhlasí s takými úpravami pravidiel pre hazardné hry, ktoré by viedli k rozmachu tohto odvetvia, naopak treba ho potláčať. Stav mnohých ľudí a rodín ktoré sú hazardnými hrami zasiahnuté, svedčí o tom, že cestou rozvoja hazardu by sme sa vydávať nemali. Uviedol, že dočasné zrušenie sviatkov, tak ako spomínal predseda ZMOS J. Božík, nie je systémové riešenie. Navrhujú prehodnotiť a zvážiť iný spôsob úspory nákladov, napr. rozšírením uplatnenia systému „kurzarbeit“ na dni, v ktorých zamestnávateľ nemôže v plnom rozsahu využiť pracovnú silu zamestnancov, t. j. prichádza k obmedzeniu výrobných kapacít vplyvom externého faktora, ktorý však nie je neočakávaný. Pri výbere sviatkov (pracovného pokoja), ktoré by mali zostať zachované, by však mal byť uprednostnený pohľad na modernú históriu Slovenska, čo rušením dvoch moderných sviatkov 8. 5. a 17. 11. oproti jednému, 6. 1. splnené nie je. SOS žiada, aby 6. 1. bol zachovaný ako deň pracovného pokoja. SOS ďalej upozorňuje, že na zamestnávateľov sa presúva značná finančná zodpovednosť za všetky krátkodobé dočasné pracovné neschopnosti, teda sa zvýšia jeho výdavky, čo bude mať za následok zníženie disponibilných zdrojov peňazí na zvyšovanie plátov zamestnancov, resp. týmto bude zamestnávateľ argumentovať pri kolektívnom vyjednávaní a pod. Navrhujú tento posun z 10 na 14 dní zrušiť. V článku V., bodu 41, § 293 písm. g) a p) opätovne upozorňujú, že pri konsolidačných opatreniach by nemala spočívať tárcha konsolidácie zase raz v prvom rade na zamestnancoch, pracujúcich, ale mala by byť primerane rozložená jednak na viaceré sociálne skupiny obyvateľstva, jednak medzi hospodársku sféru, štát a samosprávu.

Štátny tajomník Ministerstva financií SR R. Majerský reagoval a uviedol, že diskusia o hľadaní nejakého konsenzu nebude prínosná, pretože pohľady jednotlivých strán sú tak rôznorodé, že nájsť medzi nimi prienik je veľmi ťažké. V niektorých sa to však predsa len podarilo a sú aj predmetom predstavených konsolidačných opatrení. Uviedol, že na to, aby rozpočet bol v zákonných termínoch zostavený, musí obsahovať v zmysle zákonov aj platnú prognózu, či už makroekonomického vývoja alebo aj daňových a odvodových príjmov. Na to, aby táto prognóza bola vypracovaná, musia byť schválené v istej forme zákony, a to bolo predmetom rokovania, či už vlády alebo teraz rokovania Hospodárskej a sociálnej rady SR. Preto tieto návrhy tak, ako sú predstavené v zákone lex konsolidácia sú navrhované alebo sú predstavené aj v takomto režime. Samotné úspory na strane výdavkov budú predmetom rokovania k rozpočtu a rozpočet bude predložený na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady SR, vlády a ďalších orgánov v zákonných termínoch. Rezort financií v zmysle tohto predložil na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady SR a na vládu lex konsolidáciu, ktorá obsahuje opatrenia, ktoré musí prerokovať daňový výbor, aby ich vedeli premietnuť do platnej daňovej a odvodovej prognózy, ktorá bude súčasťou rozpočtu. Rozpočet bude predložený v zákonných termínoch a bude obsahovať jednak tieto prognózy a zároveň aj viazania na strate výdavkov. V súčasnosti sa diskutuje o kapitolách štátneho rozpočtu, kde tieto opatrenia budú konkrétne pretavené.

F. Gajdoš za KOZ SR uviedol, že sa nedá obhájiť to, že valorizácia, ktorá už bola dohodnutá nakoniec nebude, dokonca to bol návrh zo strany Ministerstva financií SR podpísať dohodu na dva roky, ktorá mala byť vyvážená, keďže v rámci jedného roka nebola valorizácia, ale bola len jednorazová odmena vo výške 800 €. V rámci roka 2026 mala byť valorizácia, ktorá to určitým spôsobom kompenzuje. A to, že neboli podpísané kolektívne zmluvy aj na rok 2026 je len technická vec a je jasné, aký to malo dôvod. V podstate všetky zúčastnené strany chceli, ale ako už aj pani prezidentka správne interpretovala, na strane zamestnávateľa nebol dostatočne skoorodovaný postup, aby tieto kolektívne zmluvy mohli byť podpísané naraz tak, ako sa za tým rokovacím stolom v minulom roku dohodlo. Rovnako je neobhájitelné aj krátenie podpory v nezamestnanosti. To nie sú peniaze štátu, to sú peniaze zamestnancov, ktorí si ich tam odvádzajú a sporia do týchto fondov, napr. fabrika ECCO v Martine, v regióne kde si prácu nenájdu. Nestačí odôvodnenie v zmysle, že je nízka nezamestnanosť, no v Martine až taká nízka nie je, 643 ľudí určite ten trh v tomto regióne nevie absorbovať.

Predseda rady E. Tomáš uviedol, že pri konsolidačnom balíku došlo k tej istej situácii ako v minulom roku, k dohode nedošlo. Materiál nebolo možné predložiť na tripartitu skôr, ale bola snaha naplniť tento sľub, lebo sociálni partneri by sa mali k tomuto balíku vyjadriť.

Predseda rady zároveň informoval, že po odsúhlasení plénom sa spájajú body 2. a 3..

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

A) AZZZ SR, RÚZ, APZD, ZMOS, KOZ SR, SOS nesúhlasí s predloženým materiálom a neodporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.

K bodu 2:

Prezentácia spoločných opatrení navrhnutých sociálnymi partnermi

(historická dohoda odborárov a zamestnávateľov: Spoločný návrh konsolidácie pre vládu)

K bodu 3:

Predloženie informácie, kedy vláda plánuje zverejniť na pripomienkovanie úplnú verziu Akčného plánu boja proti daňovým únikom, na ktorý sa odvoláva vo viacerých legislatívnych návrhoch (verejne prístupná je len tlačová správa z 26.11.2024)“.

Predseda rady E. Tomáš uviedol, že bol predstavený dokument, ktorý prezentujú autori ako historickú dohodu odborárov a zamestnávateľov na konsolidačných opatreniach, ktoré majú zachrániť štátny rozpočet. Jedna vec je odborná, druhá marketingová. Ministerstvo financií SR sa týmto materiálom zaoberalo, uskutočnili sa aj bilaterálne rokovania so zamestnávateľmi, čiže prebiehala debata aj o tých opatreniach, ktoré boli predložené. Mať nejakú ilúziu o tom, že tripartita sa dohodne na konsolidačnom balíku je nerealistické, ak odborári hovoria o znižovaní dávky v nezamestnanosti, že s tým nesúhlasia, naopak zamestnávatelia súhlasia s takýmto znižovaním dávky v nezamestnanosti, ak odborári nesúhlasia so znižovaním počtu dní pracovného pokoja, nie rušenia sviatkov, tak zamestnávatelia súhlasia, čiže podobne by to vyzeralo aj pri diskusii, ktorá by ešte predchádzala tejto tripartite atď.. Uviedol, že treba byť realistický. Konštatoval, že prakticky jediné opatrenie, na ktorom je nejaká zhoda medzi sociálnymi partnermi, aj keď nie úplná, sú opatrenia voči živnostníkom. Čo sa týka živnostníkov, skrátenie daňových prázdnin bolo nevyhnutné, pretože sa neuveriteľne zneužívali, daňové prázdniny je dobré ponechať pre začínajúcich živnostníkov v primeranom rozsahu. Evidujeme približne 400 tisíc živnostníkov a 200 tisíc z nich, teda polovica neplatí žiadne sociálne odvody, platia dane, zdravotné odvody, to sú tí, ktorí majú príjem ročne do 9 tisíc eur. Tam nie sú len drobní živnostníci, teda tí živnostníci, ktorí skutočne majú nízke príjmy, tam je mnoho takých, ktorí takzvané optimalizujú, na čo v konečnom dôsledku dopláca štát. Pretože vysoko pravdepodobne napríklad nevydávajú doklady, aby sa zmestili do tohto príjmu a preto neplatia žiadne sociálne odvody. Tá druhá polovica živnostníkov platí minimálne odvody, také odvody, ktoré keby sa nezvýšili, nestačia ani na pokrytie minimálnych dôchodkov, ktoré si potom samozrejme nárokuje od štátu, nakoľko minimálne 30 rokov odrobili, takže na tie ich minimálne dôchodky sa potom musí skladať viac ako 2 milióny ostatných zamestnancov, ktorí si riadne tieto odvody platia. Položil otázku, či je pre zamestnávateľov a zástupcov zamestnancov dlhodobo prijateľné, aby si teda živnostníci buď neplatili vôbec nič alebo platili odvody také, ktoré nestačia ani na pokrytie minimálnych dôchodkov, na ktoré sa im musia skladať ostatní pracujúci ľudia alebo sa dokonca prepádajú do hmotnej núdze a na tie dávky v hmotnej núdzi sa musia skladať ďalší pracujúci ľudia. Zdôraznil, že toto by malo odznieť vo verejnom priestore. Prečo je Slovensko najhoršou krajinou, čo sa týka fiktívnych, falošných alebo nútených živností spomedzi krajín OECD, prečo má najvyšší podiel týchto živnostníkov? Čiže ak je nejaká zhoda, tak je v prípade živnostníkov, ale takto ju treba komunikovať aj smerom k verejnosti. Uviedol, že síce zdravotné odvody sa zvyšujú, reálne sa zníži čistá mzda zamestnancov, ale je treba povedať v akej miere a potom je potrebné povedať aj to, koľko predstavuje energo pomoc. Poukázal na to, že ak by aj došlo k zrušeniu trinásteho dôchodku,

tak Sociálna poisťovňa nebude mať deficit 3 miliardy eur, ale len 2 miliardy eur, a deficit Sociálnej poisťovne nespôsobuje trinásť dôchodok v takej miere, ako sa tu prezentuje. Poukázal aj na druhý pilier dôchodkového sporenia, ktorý nie je dobre nastavený. Na jednej strane je pravdou, že ľavicové vlády presunuli ľudí do konzervatívnych fondov, kde sú výnosy nižšie, bolo to však v dobrej viere. Na druhej strane prezentoval, čo spôsobili pravicoví politici. Z druhého piliera dôchodkového sporenia urobili životné sporenie, pretože umožnili programový výber, tzn. jednorazový výber pre väčšinu týchto sporiteľov z druhého piliera, čo znamená, že to robia všetci, ktorým na to vznikne nárok a druhý pilier bol predsa zakladaný kvôli tomu, aby ľudia mali kombinovaný doživotný dôchodok z prvého a druhého piliera, a nie preto, aby mali životné sporenie, kde si vyberú jednorázovo 15 tisíc eur, a samozrejme, že tí, ktorí si to môžu vybrať, si to aj okamžite vyberajú, 15 % ľudí si to vybrať nemôže, lebo nenapĺňajú referenčnú sumu, ale z tých ľudí, ktorí si to môžu vybrať, takmer 100 % ľudí tak urobí. Druhý pilier tak neplní vôbec pôvodne zamýšľanú funkciu. Opýtal sa, či bude mať tripartita odvahu diskutovať na tému zmien druhého piliera, ktorý mimochodom nemá žiadna krajina na západ od Slovenska, s výnimkou Švédska. Zrušili ho v Čechách, Maďarsku a Poľsku. Čo sa týka PN z 10 na 14 dní, tak by nebolo nutné k takému opareniu pristúpiť, ak by napríklad v zimných mesiacoch nedochádzalo k nárastu PN napríklad v stavebných firmách o 200 %, ale títo ľudia by zostávali zamestnaní aj počas zimných mesiacov. Po zavedení opatrenia, kde aj posudkoví lekári Sociálnej poisťovne môžu zrušiť PN, sa výrazne počet PN znížil, a ušetrených je už 100 miliónov eur v tomto roku. Poukázal na 7 opatrení z tejto dohody pre konsolidáciu verejných financií a rozpočtu a to: 1. opatrenie: šetrenie na nákupoch tovarov a služieb vo verejnej správe, odhad úspor 250 miliónov eur ročne; 2. opatrenie: zrealizovanie rozpočtovaných výdavkov na energie v rozpočte verejnej správy, odhad úspor 160 miliónov eur ročne; 3. opatrenie: adresné poskytovanie energiodotácií pre domácnosti, odhad úspor 150 až 400 miliónov eur; 4. opatrenie: odpredaj nehnuteľného majetku vo vlastníctve štátu, ktorý neslúži na priamy výkon funkcií verejnej správy (ide o rôzne rekreačné objekty a zariadenia, budovy, pozemky, byty a nebytové priestory), odhad výnosov 500 miliónov eur ročne pri postupnom odpredaji po dobu 10 rokov; 5. opatrenie: zlučovanie výkonu kompetencií samospráv, odhad úspor 200 miliónov eur ročne; 6. opatrenie: realizácia vládou už schválených opatrení revízií výdavkov verejnej správy, ktoré navrhli analytici Útvaru hodnoty za peniaze Ministerstva financií SR, odhad výnosov minimálne 250 miliónov eur, potenciálne až 1 miliarda eur ročne; 7. opatrenie: zníženie medzery výberu DPH na úroveň priemeru Európskej únie, odhad výnosov 150 miliónov eur ročne v prvom roku. Skonštatoval, že otázka je ich reálnosť.

Štátny tajomník Ministerstva financií R. Majerský reagoval a uviedol, že čo sa týka historickej dohody odborárov a zamestnávateľov ku konsolidácii, k prvému opatreniu poznamenal, že si treba počkať na štátny rozpočet, tam to bude vidno. Opýtal sa, čo znamená zrealizovanie rozpočtovaných výdavkov na energie v rozpočte verejnej správy, a čo znamená adresné poskytovanie energiodotácií pre domácnosti? V roku 2024-2025 stála energopomoc štát určitý balík peňazí. K odpredaju nehnuteľného majetku vo vlastníctve štátu uviedol, že doteraz nebol predložený súpis alebo analýza, kde a na základe čoho je vykvantifikovaných 500 miliónov eur ročne. Uviedol, že konsolidačné opatrenia boli navrhnuté zo strany odborných útvarov jednotlivých ministerstiev, vrátane ministerstva financií, zároveň súčasťou konsolidačných opatrení boli aj rôzne návrhy, ktoré vyplývali z analýz, ktoré vykonáva Útvar hodnoty za

peniaze a sú aj predmetom týchto konsolidačných opatrení, ktoré sa tu dnešný deň prerokúvajú. Na jednej strane je požiadavka, aby sa aplikovali tieto závery, na druhej strane sa však na nich nevedia ani odbory a ani zamestnávateľia dohodnúť. Uviedol, že je rád, že dohoda, ktorá sa uzatvorila bola podpísaná na rok 2025. Je pravdou, že diskusia prebiehala spoločne na roky 2025 a 2026, ale ako sa má považovať dohoda za dohodu, keď jeden z partnerov, ktorý mal byť účastný tej dohody, teda samosprávy odmietli túto dohodu akceptovať. Preto sa ten rok 2025 riešil tak ako sa riešil. Platiť valorizáciu zamestnancov, ktorí vykonávajú originálne kompetencie samospráv, asi nie je úplne štandardné. Na to, aby táto dohoda o 800 eur bola aj podpísaná, štát musel vyčleniť na zamestnancov samosprávy 100 miliónov eur. K takémuto neštandardnému opatreniu pri nesúhlase ZMOS a SK8 by sa malo pristúpiť aj pre rok 2026, tzn. ďalších vyše 100 miliónov eur dať na zamestnancov, ktorých zamestnáva samospráva?

Štátny tajomník Ministerstva vnútra SR M. Kaliňák reagoval a uviedol, že čo sa týka opatrenia zlučovania výkonu kompetencií samospráv, nie je to možné, nedá sa to kvantifikovať. To, čo je možné urobiť, je ísť krok po kroku a pozrieť si, ktorými opatreniami, čo je možné dosiahnuť. Za dobu 9 mesiacov sa na Slovensku spustil pilotný projekt Centier zdieľaných služieb, ktoré začínajú byť samofinancovateľné. Za 9 mesiacov sa dali dokopy pod jednu strechu na spoločný výkon agendy samospráv 700 obcí a miest 700 uzneseniami zastupiteľstiev, ale po deviatich mesiacoch nie je možné kvantifikovať odhad. Akurát sa ide trendom, že samosprávy akceptujú spájanie nie iba kvôli peniazom, ale kvôli kvalite ľudských zdrojov. Otvára sa téma scivilňovania, aby civilnú agendu nemuseli robiť dopravní policajti, ale úradníci. Ide sa s témou zrušenia územnej pôsobnosti okresných úradov, čo znamená, že každému môže byť jedno na ktorý okresný úrad prišiel s agendou, dôležité je, aby v časovom limite mal tú vec vybavenú. Teda ide sa s pomerne veľa rôznymi vecami, ale ani tam sa nedá hovoriť o odhade úspor 200 miliónov eur ročne, iba sa dá hovoriť o opatreniach a o očakávaniach. Predpokladá sa, že do dvoch týždňov vláda schváli Radu vlády pre verejnú správu, kde sa pôjde práve s takýmito témami, aj s odhadmi a krokmi, ktoré sa týkajú štátnej správy, špecializovanej štátnej správy, ale aj samosprávy. To, v ktorom slede bude vec systému postupu tých krokov, vrátane veľkej diskusie, čo s okresnými úradmi a či neurobiť pod okresnými úradmi jednu veľkú strechu, aby špecializovaná štátna správa postupnými krokmi bola pod okresnými úradmi. Dnes je možné hovoriť o stovkách ľudí, ktorí už boli uvoľnení zo zamestnania v tomto roku iba v rámci štátnej správy alebo okresných úradov. Ak sa aj pôjde pod zlučovanie kompetencií samospráv, aj tak to nedá 200 miliónov eur, ale to, čo môže dať nejakú sumu, bude presne to, čím sa začneme zaoberať na Rade vlády pre verejnú správu, ktorá na Slovensku 15 rokov nebola a zdá sa, že to bude téma, aby to tam bolo a jednou z dôležitých tém a nepríjemného čítania, bude Správa o stave verejného sektora na Slovensku. Takže bod 5 dohody je nereálny, lebo s kalkulačkou v ruke by sa pri opatreniach toto pre budúci rok jednoducho nedalo.

J. Kiss, prezident Finančnej správy uviedol, že Finančná správa mala ku koncu augusta evidovaných 480 tisíc živnostníkov, z nich až 203 tisíc vykázalo nulové daňové priznanie a 22 tisíc z nich daňové priznanie vôbec nepodalo. Po hlbšej analýze tých 203 tisíc živnostníkov, väčšina z nich má obraty nad 100 tisíc eur ročne, tzn. že vykážu príjem vo výške 700 tisíc eur, výdavky vo výške 701 000 a daň je potom nulová, tzn. že takáto je kvalita živnostenského portfólia. Je potrebné sa tým zaoberať, lebo je to skoro polovica z toho, čo je dnes na trhu. Ďalej

bola spravená analýza živnostníkov, ktorí majú registračnú pokladňu, je ich 43 tisíc. Každý z nich počas mesiaca vykázal minimálne 10 transakcií v registračnej pokladni a 10 tisíc z nich vykázalo príjem vo výške 0 alebo príjem vo výške životného minima, čiže nejakých 1500 eur. Čo sa týka vyplácania minimálnej mzdy, finančná správa sa pozrela na 37 tisíc spoločností a z nich viac ako 600 vypláca minimálnu mzdu vo výške 750 eur všetkým zamestnancom svojej spoločnosti, tzn. bez ohľadu na to, či to je manažér, či to je vyššie postavený zamestnanec alebo je to robotník, tzn. všetci majú 750 eur. Znamená to toľko, že sú títo ľudia ukrátení o budúci dôchodok, o rôzne sociálne istoty tým, že dostávajú minimálne mzdy a ostatné dostávajú v hotovosti. Tu sa nejakým spôsobom generuje hotovosť, ktorá potom tvorí šedú ekonomiku, lebo keď niekto dostáva mzdu 1500 eur alebo 2000 eur, ale z toho má 750 eur reálne na papieri, tak je to veľmi zlý stav. Čo sa týka výšky nepriznávaných tržieb, hlavne v gastro biznise, tam, kde bola zvýhodnená 5 % sadzbou a momentálne sa všetko preklápa do 5 % sadzby minimum položiek a účtovaných v 19 % alebo 23 % sadzbe, tak až 36 % tržieb je nepriznávaných, toto je výsledok za obdobie január až júl 2025. V roku 2023 to bolo až 50 % nepriznávaných tržieb. Na počte registračných pokladní, ktorých je evidovaných 330 tisíc, keby každá z nich denne nepriznala 10 eur, čo je úplne bežná prax tak ide o objem 790 miliónov eur vo vzťahu k DPH. Je identifikovaných 30 osôb, občanov Slovenskej republiky, ktorí sa za posledných 5 rokov podieľali na rôznych podvodných schémach, hlavne v oblasti DPH a tam je ten objem, o ktorý ukrátili štát vo výške 60 miliónov eur. Čiže sú rôzne legislatívne návrhy na to, aby sa vyvodila zodpovednosť voči fyzickým osobám za daňové nedoplatky. Dnes je úplne bežnou praxou, že pokiaľ firma sa dostáva do problémov, či už vedome alebo nevedome, tak stačí vymeniť konateľa a ten konečný užívateľ výhod, ktorý spôsobil tie daňové nedoplatky, si užíva svoj majetok a užíva si rôzne svoje benefity a výhody. Z tých 480 tisíc živnostníkov a tých 200 tisíc, ktorí neplatia dane, tak sa finančná správa pozrela aj na ich majetkové pomery a tam, kde je nulová daň za rok 2024, tak je tam mnohokrát veľký majetok v nehnuteľnostiach, v osobných automobiloch, tzn. že majetok toho živnostníka niekoľkonásobne vyšší, ako deklaruje vo svojom daňovom priznaní, samozrejme, je to písané všetko na firmu alebo na živnostníka. Vo vzťahu k tomuto sa prijali od roku 2023 mnohé opatrenia a počet kontrol oproti roku 2023 sa zvýšil o 27 % v roku 2025, tzn. že výrazne stúpol počet kontrol, ktoré vykonávajú daňové úrady. Efektivita výkonu daňových kontrol stúpla z 73 % v roku 2023 na 83 % v roku 2025 a tak isto v oblasti DPH je efektivita výkonu kontrol cez 93 %. To sú čísla, ktoré síce naženú do štátnej pokladne nejaké peniaze, ale vzhľadom na to, čo bolo povedané, naozaj ten problém je väčší, ako si možno mnohí myslia a je potrebné sa tým zaoberať. Preto sa pristúpilo aj spolu s Ministerstvom financií SR k implementácii Akčného plánu boja proti daňovým únikom, budú sa implementovať QR platby prvý kvartál v roku 2026 to bude účinné, tak isto to bude funkčné, tzn. dnes beží úspešne testovací pilot, spolupracuje sa s dvoma bankami a QR platby sú funkčné v tomto prostredí a ráta sa, že v apríli budúceho roka budú k dispozícii podnikateľskej obci. Je to opatrenie, ktoré má zamedziť nepriznávaniu tržieb, tzn. aplikuje sa ďalšia možnosť bezhotovostného platenia. Ak bude zákon účinný, tak podnikateľ bude povinný umožniť klientovi bezhotovostnú platbu, bezhotovostnú platbu si zákazník vyberie, či už to bude karta alebo to bude QR kód. Takisto sa zavádza do života e faktúra 1. januára 2026, dnes už s veľkou istotou je možné povedať, že sa spustí pilot, ktorý bude trvať do 1. januára 2027, tzn. aby podnikateľská obec mala možnosť nejakým spôsobom oboznámiť s e faktúrou, je to takisto opatrné na to, aby sa transparentnili dodávateľsko-odberateľské vzťahy a hlavne, aby sa

získala kontrola nad tým, čo podnikateľ má platiť a neplatiť, tzn. aj z pohľadu DPH, dane z príjmu, tzn. bude sa kontrolovať a vykonávať exekúcia nad dodávateľsko-odberateľskými vzťahmi z pohľadu fakturácie, tzn. kto koľko prijal. Aby sa to nejakým spôsobom vedelo porovnať s tým, koľko bolo zaplatené. Takisto je návrh registrácia platiteľov DPH. Tento legislatívny návrh je už v procese, takisto je identifikované umelé rozdeľovanie spoločnosti tak, aby sa podliezol limit, či už na registráciu DPH, alebo platbu dane z príjmu právnických osôb, toto všetko sú veci, ktoré sú identifikované a legislatíva pomôže v tom, aby sa mohli ex offo zaregistrovať platiteľia DPH. Vo vzťahu k tomu, že súčasný návrh konsolidácie obsahuje aj tzv. amnestiu vo vzťahu k daňovým nedoplatkom tak tá zodpovednosť fyzických osôb vo vzťahu k daňovým nedoplatkom je niečo, čo sa presadzuje z pohľadu Finančnej správy a je potrebné, aby to bolo aplikované do legislatívnej praxe, samozrejme, bude tomu predchádzať ešte nejaká diskusia, aby bol jasne vymedzený rámec toho, kedy áno a kedy nie a takisto je v diskusii návrh zdanenia výnosov z predaja finančného majetku, lebo tu je vidno, že ročne uteká zhruba 100 miliónov eur. Od roku 2020 nebol prijatý žiadny akčný plán. Spolu s Ministerstvom financií SR v roku 2024 bol vytvorený Akčný plán boja proti daňovým únikom, bol predstavený a takisto sa o ňom diskutuje na konzultačnej rade Finančnej správy, kde sú zástupcovia rôznych podnikateľských sfér, takisto zástupcovia rôznych zväzov a prijalo sa mnoho návrhov, ktoré súviseli s tým, ako bojovať proti daňovým únikom a je potrebné v tejto diskusii pokračovať, lebo tento problém je podstatne väčší ako sa zdá.

M. Kiraľvarga za RÚZ k téme živnostníkov uviedol, že určite nie je v poriadku to, že ten, kto neprispieva do Sociálnej poisťovne, potom očakáva aspoň minimálny dôchodok.

R. Machunka uviedol, že pokiaľ ide o súhlas AZZZ SR čo sa týka opatrení voči živnostníkom, súhlasí s tým čo uviedol pán prezident RÚZ M. Kiraľvarga. K daňovým únikom uviedol, že AZZZ SR to vníma ako zásadný problém, pretože vždy boli účastní diskusie boja proti daňovým únikom a rôznych koncepcií, ktoré každá vláda robila, ale ten generálny problém, ktorý tu je a ktorý bude vždy s výberom daní a bude sa len zhoršovať, je v tom, v akom stave táto spoločnosť je. Nelegálna optimalizácia, zatajovanie príjmov a to, čo tu presne už bolo pomenované, a to preto, lebo nie sú spokojní v prvom rade jednak s výškou a neustále sa zvyšujúcim daňovo odvodovým zaťažením, ale aj s celkovým fungovaním štátu, čo je ten zásadný problém, kam Slovensko smeruje. Ako sa využívajú tie peniaze, ktoré živnostníci a všetci podnikatelia do rozpočtu zaplatia, takže pokiaľ tu nebude ochota a súhlas s tým, že štát funguje dobre, tak vždy sa filozoficky bude tvrdo bojovať proti daňovým únikom, pretože tie tu stále budú, keď nebude niekto dobrovoľne chcieť zaplatiť dane a povie si, ako napr. v Dánsku síce vysoké, ale ten štát funguje dobre, no tak tu stále bude tento problém, ktorý tu je.

A. Beljajev za APZD uviedol, že zástupcovia zamestnávateľov sa nesnažia spochybníť to, že sa vláda usiluje o nejaké riadenie štátu, skôr je snaha diskutovať o tom, že či tie opatrenia, ktoré sa robia sú tie najsprávnejšie. Toto je základná odborná, vecná diskusia, či skutočne je lepšie zdaňovať výkon alebo zdaňovať spotrebu, veď tým, že sa zníži zdanenie práce a na druhej strane sa zvýšia majetkové dane, tie veci sa dajú v princípe aj vybalansovať. Podnikatelia žijú v nejakom ekonomickom prostredí, ktoré je dané a musia sa tomu ekonomickému prostrediu prispôbiť.

R. Spišák za RÚZ uviedol, že pokiaľ ide o živnostníkov, problém je práve v tom, že sa dnes rokuje formálne o nejakom lex konsolidácia a aj v tej časti, ktorá novelizuje tento zákon, sú opatrenia, za ktoré nie je problém sa postaviť, ale sú tam aj opatrenia, ktoré sú neprijateľné. Ak by vznikol priestor na podrobnejšiu debatu, tak by sa nejaký prienik určite našiel. Pokiaľ ide o Akčný plán boja proti daňovým únikom, poďakoval prezidentovi Finančnej správy J. Kissovi, že za súčasného vedenia Finančnej správy prebiehajú debaty o parciálnych krokoch, ktoré majú viesť k obmedzeniu daňových únikov. Je to spoločný záujem, a sú tam účastní aj zástupcovia podnikateľského sektora. Uviedol, že by radi predišli tomu, aby hromadením nejakých čiastkových opatrení došlo k redundancii v tom, že bude narastať administratívna záťaž na strane poctivých podnikateľov viac, než by to bolo nevyhnutné pre dosiahnutie toho cieľa, ktorý je spoločný, ktorým je obmedzenie daňových únikov. Takže v tejto technickej otázke je potrebné dospieť k debate o skutočne obsiahlom a komplexnom pláne a že aj na fórach, ktoré pán prezident vytvoril, bude potom možné nájsť a hľadať spoločné riešenie.

Minister financií SR Ladislav Kamenický reagoval a uviedol, že čo sa týka boja proti daňovým únikom bude sa na tom pracovať a bude to jeden z nosných cieľov, aby sa budúci rok muselo čo najmenej konsolidovať.

Rôzne

- *Informácia k požiadavke RÚZ prizvať na rokovanie tripartity predsedov poslaneckých klubov politických strán vládnej koalície“.*

Predseda rady informoval plénum, že na základe uvedenej požiadavky boli predsedovia poslaneckých klubov politických strán vládnej koalície oslovení, avšak z dôvodu, že sa súčasne koná aj zasadnutie NR SR sa z účasti na rokovaní tripartity ospravedlnili.

Záver :

Rada : berie predložené informácie na vedomie

Predseda rady E. Tomáš poďakoval všetkým prítomným za účasť.

za vládu

Erik T O M Á Š

predseda rady

za zástupcov zamestnancov

Monika U H L E R O V Á

podpredsedníčka rady

za zástupcov zamestnávateľov

Roman K A R L U B Í K

podpredseda rady